

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 22.07.1950 Časová verzia predpisu účinná od: 01.10.1950 do: 31.08.1956

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

93

Vládne nariadenie

zo dňa 11. júla 1950

o výstavbe obcí.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa zákona č. 280/1949 Sb., o územnom plánovaní a výstavbe obcí (ďalej len „zákon“):

Časť I.

Zastavovací plán. (K §§ 6, 15 a 16 zákona.)

§ 1.

Vyhotovenie zastavovacieho plánu.

(1) Miestny národný výbor vyhotovuje podľa pokynov krajského národného výboru zastavovací plán, a to na základe podrobného územného plánu (ďalej len „podrobný plán“), pokiaľ nie je ustanovené inak podľa § 26 ods. 2 zákona. Zastavovací plán rozvádza a prehĺbuje obsah podrobného plánu.

(2) Zastavovací plán sa vyhotovuje pre územie stavebného obvodu. Zapojenie tohto plánu do širšej záujmovej oblasti sa podľa potreby vyrieši predbežným ideovým náčrtom.

§ 2.

Obsah zastavovacieho plánu.

(1) Zastavovací plán presne upravuje súvisle zastaviteľné časti obce; určí najmä

- a) presné hranice plôch, vyznačených v podrobnom pláne, zvlášte hranice medzi pozemkami určenými na zastavanie a plochami ostatnými, najmä uličnými (uličné čiary), úrovne týchto plôch, usporiadanie ulíc a verejných priestranstiev (napr. dopravné pásy, šírky a úpravy chodníkov),
- b) druh, spôsob a rozsah zastavania na pozemkoch na to určených a úpravy ostatných plôch, najmä rozmiestenie stavieb v upravovanom území (stavebné čiary i výškové úrovne) a ich účel, rozsah zastavanej plochy a výšku stavieb, podmienky vonkajšej úpravy stavieb, úpravu voľných plôch a smernice pre ich osádzanie alebo iný spôsob ich využitia, ako aj objekty, ktoré majú byť zachované pre svoju historickú, umeleckú alebo inú kultúrnu hodnotu, a úpravu ich okolia a
- c) polohu verejného rozvodu vody, elektriny, plynu a tepla, verejných stôk, prípojok, ich rozmery, polohy operných bodov a šácht a dôležité vysoké kóty; podľa potreby určí aj
- d) hranice jednotlivých stavebných pozemkov a
- e) rozsah a spôsob vykonania povinných úprav stavieb (§ 12 zákona) alebo asanácie (§ 17 zákona).

(2) Ak sa vyhotovuje zastavovací plán v čase, keď ešte niet územných plánov, musí vyhovovať aj požiadavkám kladeným na tieto územné plány.

§ 3.

Zásady pre výstavbu obce.

Pri vypracovávaní zastavovacieho plánu treba dbať najmä na to, aby

- a) zastavovanie bolo sorskupované s prihliadnutím na verejné potreby, na ráz krajiny, na tvar terénu a na určené typy stavieb;
- b) stavebné obvody boli vystrojené potrebnými a vhodne rozmiestnenými verejnými zariadeniami, aby boli ľahko zásobované zdravotne nezávadnou vodou, aby dažďové vody boli ľahko odvádzané a popri prípade aby mohla byť hospodárne vybudovaná kanalizácia (s potrebným čistiacim zariadením);
- c) historické a umelecké pamiatky boli uchované v architektonicky priaznivom prostredí a ochrana krajiny a prírody bola úplne zabezpečená;
- d) úprava vnútorných komunikácií stavebného obvodu bola usporiadaná hospodárne a aby bolo vybudované jasné a prehľadné pripojenie na hlavné ulice;
- e) zastavovanie a plochy určené pre zotavovaciu starostlivosť boli oddelené od rušných dopravných ciest (vybudované cesty, železnice) a zastavovanie obytné od priemyslového, a to použitím zelene;
- f) priebežná doprava bola oddelená od miestnej a aby boli zabezpečené potrebné plochy pre dopravné zariadenie;
- g) výška stavieb i porastov v okolí letísk (zvlášte vo smeroch priletu a odletu) bola upravená so zreteľom na bezpečnosť leteckej dopravy;
- h) zeleň bola plánovaná vnútri obcí pokiaľ možno v súvislých a na seba naväzujúcich plochách a aby vzrastlé sady boli pokiaľ možno zachované.

§ 4.

Súčasť plánu.

(1) Zastavovací plán sa skladá

- a) z polohopisného výkresu s vyznačením výškových pomerov, vyhotoveného v pomere 1 : 1000, popri prípade väčšom pre vyriešenie dôležitých podrobností,
- b) podľa potreby z ideového náčrtu zapojenia do širšej záujmovej oblasti,
- c) podľa potreby z pozdĺžnych a priečných rezov ulíc, verejných priestranstiev a iných dôležitých miest dotyčného územia,
- d) zo zastavovacích podmienok,
- e) zo sprievodnej zprávy a
- f) popri prípade z riešenia vonkajších stavebných a architektonických úprav budovy v pomere najmenej 1 : 500, podľa potreby doloženého i modelom.

(2) Ministerstvo techniky môže po vypočutí krajského národného výboru vo výnimočných prípadoch povoliť použitie pomeru menšieho než 1 : 1000.

(3) Stavby, plochy a zariadenia, ktoré sú v držbe alebo v užívaní vojenskej správy, ako aj podniky a zariadenia dôležité pre obranu vlasti možno v zastavovacom pláne vyznačiť len so súhlasom vojenskej správy a podľa jej pokynov.

§ 5.**Konanie o zastavovacím pláne.**

(1) Krajský národný výbor, skôr než vydá pokyny miestnemu národnému výboru pre vyhotovenie zastavovacieho plánu, zistí požiadavky vojenskej správy, miestneho a okresného národného výboru, ako aj tých orgánov verejnej správy, ktorých by sa mohol obsah plánu dotknúť, a usiluje sa dosiahnuť dohodu o zásadách pre výstavbu obce. Ak nedôjde k dohode o niektorej zásade, rozhodne Ministerstvo techniky, a to po dohode so Štátnym úradom plánovacím a so zúčastneným ústredným úradom.

(2) Miestny národný výbor vyhotoví podľa pokynov krajského národného výboru návrh zastavovacieho plánu, usnesie sa na ňom, vyloží ho po čas 21 dní a zašle v odpise (kópii) okresnému a krajskému národnému výboru, na ktorých tiež bude možno do neho nahliadnuť; na vyloženie treba súhlas vojenskej správy. Miestny národný výbor vyhlási vyloženie plánu spôsobom v mieste obvyklým a v príslušnom úradnom liste s poučením, že v uvedenej lehote môžu verejné orgány, ktorých sa dotýka obsah zastavovacieho plánu, podať na miestny národný výbor námietky a ostatní záujemci pripomienky.

(3) Po uplynutí lehoty určenej pre vyloženie predloží miestny národný výbor prostredníctvom okresného národného výboru návrh zastavovacieho plánu s vyhláškou, podanými námietkami a pripomienkami a so svojím vyjadrením krajskému národnému výboru.

(4) Krajský národný výbor môže pri potvrdzovaní zastavovacieho plánu s predchádzajúcim súhlasom vojenskej správy určiť len také úpravy, ktoré sa nedotýkajú zásad dohodnutých s jednotlivými verejnými orgánmi.

(5) Miestny národný výbor vyhlási spôsobom v mieste obvyklým, že zastavovací plán bol potvrdený.

(6) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov platia aj pre zmenu zastavovacieho plánu.

§ 6.**Právne účinky zastavovacieho plánu.**

(1) Závaznosť zastavovacieho plánu začína sa dňom uvedeným vo výmere o jeho potvrdení. Pozemky v stavebnom obvode v čase určenom jednotným hospodárskym plánom treba použiť v shode so zastavovacím plánom. Spôsob užívania pozemkov alebo ich hranice možno meniť, len ak potvrdí stavebný úrad, že je to prípustné s hľadiska zastavovacieho plánu.

(2) Na stavbách alebo zariadeniach, ktoré nevyhovujú zastavovaciemu plánu, možno vykonávať nevyhnutné udržovacie práce, len ak sa tým nezmarí uskutočnenie tohto plánu.

(3) V stavebnom obvode, pre ktorý platí zastavovací plán, netreba hlásiť podstatné zmeny vo využití pozemku podľa § 12 vládneho nariadenia č. 51/1950 Sb., o územnom plánovaní obcí.

§ 7.**Podrobnejšie predpisy.**

Ministerstvo techniky bližšie upraví spôsob, ako sa vyhotovuje zastavovací plán, najmä aké podklady sú potrebné a aké technické predpisy a značky sa použijú pre jeho vypracovanie, a podrobnejšie určí zásady pre výstavbu obcí; ďalej môže ustanoviť podrobnosti o konaní a o právnych účinkoch zastavovacieho plánu.

Časť II.**Povinnosti miestneho národného výboru. (K § 7 zákona.)****§ 8.**

(1) Miestny národný výbor je povinný starať sa o vykonávanie výstavby obce ako súčasť úloh jednotného hospodárskeho plánu tým, že uľahčí uskutočnenie stavebných investícií pre jednotlivé hospodárske odvetvia a vo svojej pôsobnosti bude aj sám vykonávať výstavbu obce v medziach plánovacích predpisov.

(2) Miestny národný výbor uľahčí uskutočnenie stavebných investícií včasnou prípravou a prejednaním príslušného zastavovacieho plánu a vybudovaním verejných zariadení v stavebnom obvode; sám potom zostaví program vlastných úloh pre výstavbu obce a stará sa o ich plnenie.

§ 9.**Vybudovanie verejných zariadení.**

(1) Miestny národný výbor sa postará, aby v stavebnom obvode boli pred jeho zastavovaním vybudované ulice a podľa okolností vodovodné a kanalizačné vedenie. Ulice treba vybudovať tak, aby sa uľahčil bezpečný príchod k stavenišťu; konečnú úpravu ulice je potrebné vykonať tak, aby bola i s verejným osvetlením dokončená v čase, keď sa začnú užívať príslušné stavby.

(2) Ako súčasť ulice zriadi miestny národný výbor aj chodník na verejnej komunikácii pozdĺž uličných čiar, a to i pri nezastavaných pozemkoch. O tom, v akej úprave, z akých hmôt a v akej šírke sa chodník zriadi, alebo kedy možno od neho upustiť, rozhodne miestny národný výbor, ak je stavebným úradom, inak po jeho vypočutí okresný národný výbor.

(3) Na úhradu nákladov vzniknutých vybudovaním verejných zariadení môže miestny národný výbor požadovať od záujemcov príspevky, alebo ak ide o náklady na zriadenie chodníka do určitej šírky, úplnú náhradu týchto nákladov. Pre určenie výšky a spôsobu platenia príspevkov a konanie platia predpisy o finančnom hospodárení národných výborov.

(4) Pokiaľ ide o vybudovanie ostatných verejných zariadení (rozvodu elektriny, plynu, tepla a pod., dopravných a telekomunikačných zariadení), dbá miestny národný výbor, aby tieto zariadenia boli vykonané včas a v účelnom slede.

§ 10.**Program úloh pre výstavbu obce.**

(1) Miestny národný výbor zostaví program vlastných úloh pre výstavbu obce, ktoré vyplývajú z vykonávaní územných plánov a zastavovacieho plánu. Tieto úlohy soradí podľa poradia naliehavosti a hospodárskej uskutočniteľnosti a v súčinnosti s nadriadenými národnými výbormi pôsobí na to, aby boli postupne zaraďované do jednotného hospodárskeho plánu.

(2) Do programu úloh pre výstavbu obce náležia najmä

1. zriaďovanie verejných stavieb, ktoré sú potrebné na uspokojenie spoločných potrieb pracujúcich, ako sú školy, domy osvetly, telovýchovné zariadenia, kúpele, verejné úkryty a distribučné zariadenia;
2. zlepšenie a zvlášte ozdravenie doterajšej zastavanej časti obce, a to buď
  - a) asanáciou, ak ide o územie určené na ňu podrobným plánom, alebo

- b) jednotlivými úpravami na stavbách (podlubie, priechody, sníženie alebo zvýšenie stavby a pod.) alebo odstránením jednotlivých stavieb alebo ich častí (odbúranie prístavkov, dvorných stavieb a pod.), pokiaľ tieto úpravy vyplývajú zo zastavovacieho plánu, alebo
  - c) úpravami vnútri jednotlivých stavieb (zriaďovanie úkrytov, odstraňovanie zdravotných závad, ako vlhkosti, dymových závad a i., pripojenie na vodovod a kanalizáciu a vnútorné zariadenie s tým súvisiace, zriaďovanie kúpeľní, záchodov, práčovní, pivníc a i., zavedenie elektriny, plynu, diaľkového vykurovania a i.);
3. vybudovanie alebo zlepšovanie verejných zariadení (komunikácie, vodovody, kanalizácia, verejné osvetlenie, vodné nádrže, úprava vodotokov a pod.) tak, aby vyhovovali súčasným i budúcim potrebám;
  4. zriaďovanie verejných sadov, ihrísk, kúpalísk a iných plôch pre zotavovaciu starostlivosť, pomníkov a podobných stavieb;
  5. vhodná úprava zatiaľ nezastavaných plôch, skládok a pod.

§ 11.

Podrobnejšie predpisy.

Ministerstvo techniky

- a) vydá smernice pre zostavenie programu úloh pre výstavbu obce, ako aj bližšie ustanovenie o tom, za akých podmienok, v akom rozsahu a postupe a ako treba budovať verejné zariadenia, a
- b) určí okruh záujemcov, povinných na náhradu vyhotovovacích nákladov na verejné zariadenia alebo na ne prispievať, a určí, do akej šírky chodníka je záujemca povinný uhradzovať náklady na jeho zriadenie.

§ 12.

Prechodné ustanovenia.

(1) Ak bol vlastník podľa doterajších predpisov povinný bezplatne postúpiť určitú časť svojho pozemku pre verejnú komunikáciu a ak nedošlo ešte k tomuto postupu alebo k dohode o ňom alebo ak nebolo v spore ešte právoplatne rozhodnuté, postupuje sa podľa tohto nariadenia.

(2) Ak zriadi niekto podľa doterajších predpisov chodník a ak neprevzal miestny národný výbor tento chodník ešte do správy a udržiavania, platia pre prevzatie doterajšie predpisy. Pri pochybnosti predpokladá sa, že chodník bol prevzatý. Inak sa postupuje podľa tohto nariadenia.

Časť III.

Ochranné pásma. (K § 8 zákona.)

§ 13.

Cestné ochranné pásma.

(1) V území, ktoré územným alebo zastavovacím plánom nie je určené na súvislé zastavanie, sa pri cestách určujú cestné ochranné pásma do vzdialenosti 6 až 25 m od osi vozovky ciest.

(2) V cestných ochranných pásmach sa zásadne nesmú umiestňovať stavby, ploty ani iné podobné zariadenia, husto vysadzovať stromy ani kry, zriaďovať vchody na jednotlivé pozemky ani vykonávať také územné úpravy, ktorými by sa podstatnejšie menila úroveň povrchu pôdy voči úrovni cestnej vozovky.

(3) Ak nejde o okolie križovatky alebo pozemok pri vnútornej strane cestného oblúka s polomerom 500 m alebo menším, možno povoliť výnimku z obmedzenia podľa odseku 2, a to len zo závažných dôvodov a ak nebudú tým ohrozené všeobecné záujmy, najmä dopravné. Výnimku

povoľuje pri štátnych cestách I. a II. triedy krajský národný výbor a pri ostatných cestách okresný národný výbor, a to vždy po dohode s vojenskou správou.

(4) Ak to vyžaduje bezpečnosť premávky na ceste, môže okresný národný výbor so súhlasom vojenskej správy nariadiť vlastníčkovi, aby odstránil stavby, ploty a iné zariadenia alebo porasty, ktoré už pred začiatkom účinnosti zákona boli umiestené v ochrannom cestnom pásme v okolí križovatky ciest alebo na vnútornej strane cestného oblúka s polomerom 500 m alebo menším, alebo aby na nich vykonal úpravy potrebné pre zvýšenie bezpečnosti premávky; to platí obdobne aj o úprave povrchu pôdy. V odôvodnených prípadoch poskytne okresný národný výbor náhradu, pre ktorú platia obdobne ustanovenia o náhrade za vyvlastnenie.

§ 14.

Iné ochranné pásma.

(1) Krajský národný výbor určí po dohode s vojenskou správou ochranné pásma pri

- a) vodných cestách a vodocestných zariadeniach,
- b) letištiach a letových cestách,
- c) rádiových zariadeniach a
- d) diaľkových vedeniach (vodovody, plynovody a pod.)

a určí obmedzenia alebo úpravy v nich podľa potrieb príslušnej dopravy a s prihliadnutím na ostatné všeobecné záujmy.

(2) O odvolaní proti rozhodnutiu krajského národného výboru rozhoduje Ministerstvo techniky po dohode so zúčastneným ústredným úradom.

§ 15.

Podrobnejšie predpisy.

Ministerstvo techniky môže

- a) bližšie určiť, čo treba považovať za hranice súvisle zastavaného územia obce a za okolie križovatiek, ďalej bližšie upraviť rozsah ochranných cestných pásem a obmedzenie v nich, výnimky z nich a požiadavky, ktorým majú vyhovovať stavby, zariadenia a porasty prípustné v týchto pásmach, ako aj odstraňovanie závad a povinné úpravy v týchto pásmach a
- b) vydať smernice pre určovanie a rozsah ochranných pásem pri vodných cestách a vodocestných zariadeniach, pri letištiach a letových cestách, pri rádiových zariadeniach a pri diaľkových vedeniach i pre obmedzenie a povinné úpravy v týchto pásmach.

Časť IV.

Prípustnosť uskutočňovania pozemných stavieb. (K § 9 zákona.)

§ 16.

Požiadavky na pozemné stavby.

(1) Pre prípustnosť stavieb a akýchkoľvek stavebných prác na nich s hľadiska jednotného hospodárskeho plánu platia osobitné predpisy o vykonávaní tohto plánu v stavebníctve.

(2) Stavby možno zásadne projektovať a uskutočňovať len na základe zastavovacieho plánu a v shode s ním, alebo ak ide o stavby prípustné výnimočne mimo stavebného obvodu, v shode s podrobným plánom. V čase, než budú zadovážené tieto plány, určí podmienky pre umiestenie stavby a pre jej riešenie krajský národný výbor pri určovaní stavebného obvodu alebo pri povoľovaní výnimky z tohto obvodu.

(3) Stavby musia v návrhu aj uskutočnení vyhovovať

- a) požiadavkám účelnosti a hospodárnosti,
- b) požiadavkám bezpečnosti, najmä pokiaľ ide o nosné konštrukcie a odolnosť proti prírodným živlom,
- c) záujmom obrany vlasti,
- d) záujmom zdravotným a
- e) požiadavkám výtvarným i záujmom ochrany pamiatok, prírody a krajiny.

§ 17.

Prejednanie zamýšľanej stavby.

(1) Stavebník predloží stavebnému úradu dvojmo stavebný projekt a podľa možnosti vyjadrenie miestneho národného výboru, pokiaľ nie je stavebným úradom, ako aj ostatných účastníkov konania (§ 31).

(2) Stavebný úrad preskúma pri zamýšľanej stavbe alebo stavebnej práci,

1. či je prípustná s hľadiska jednotného hospodárskeho plánu,
2. či podľa stavebného projektu
  - a) je v shode s územným a zastavovacím plánom alebo vyhovuje podmienkam, ktoré určil krajský národný výbor (§ 16 ods. 2),
  - b) je v stavebnom obvode alebo ide o stavbu prípustnú mimo tohto obvodu a
  - c) vyhovuje požiadavkám kladeným na uskutočnenie a vystrojenie stavby (§ 16 ods. 3) alebo či je použitý ustanovený typ stavieb, ako aj
3. či sú pripojené vyjadrenia účastníkov konania a či ich námietky sú odôvodnené s hľadiska príslušných predpisov.

(3) Stavebný úrad zistí vždy stanovisko miestneho národného výboru, pokiaľ tento výbor nie je sám stavebným úradom, a podľa možnosti aj ostatných účastníkov konania. Pokiaľ vyšší stavebný úrad už stavebný projekt preskúmal, je stavebný úrad viazaný jeho stanoviskom.

(4) Stavebný úrad postupuje pri konaní tak, aby so stavbou bolo možno začať v čase určenom jednotným hospodárskym plánom.

(5) Ak nie sú stavebnému úradu dobre známe pomery stavenišťa alebo jeho okolia alebo ak to vyžaduje druh, spôsob alebo rozsah stavby, vykoná miestne vyšetrenie, na ktoré pozve popri stavebníkovi a ostatných účastníkov konania aj projekčný podnik alebo orgán, ako aj podnik alebo orgán poverený uskutočnením stavby. Miestne vyšetrenie nebude zpravidla treba, ak pôjde o novostavbu uskutočňovanú podľa potvrdeného zastavovacieho plánu.

§ 18.

Rozhodnutie stavebného úradu.

(1) Stavebný úrad podľa výsledku preskúmania buď vysloví, že zamýšľanú stavbu možno uskutočniť podľa predloženého stavebného projektu, poprípade určí pritom potrebné podmienky, alebo uskutočnenie stavby zakáže.

(2) Ak ide o stavbu

1. ktorú uskutočňuje štát, národný podnik alebo komunálny alebo družstevný stavebný podnik,
2. v určenom stavebnom obvode, pre ktorý platí zastavovací plán,

3. podľa ustanoveného typu alebo s odchýlkou schválenou stavebným úradom na to príslušným alebo podľa stavebného projektu, s ktorým vyslovil súhlas vyšší stavebný úrad, a
4. proti ktorej účastníci konania nemajú námietky,

uvedie stavebník pri predkladaní stavebného projektu stavebnému úradu, že všetky tieto predpoklady sú splnené; v tomto prípade rozhodne stavebný úrad do 15 dní po dni, keď k nemu došiel stavebný projekt. Pokiaľ v tejto lehote stavebný úrad nerozhodne alebo si nevyhradí v odôvodnenom prípade neskoršie rozhodnutie, predpokladá sa, že so stavbou súhlasí. Ak si nevyhradil stavebný úrad neskoršie rozhodnutie, môže po uplynutí uvedenej lehoty určiť len také podmienky, ktoré sú potrebné z dôvodov bezpečnosti stavby alebo ktoré nemôžu mať za následok odklad alebo zdržanie stavebnej činnosti. Ustanovenie tohto odseku neplatí, ak nie je daný súhlas vojenskej správy, potrebný na uskutočnenie stavby podľa osobitných predpisov.

§ 19.

Začiatok stavby.

(1) So stavbou možno začať, len čo

1. stavebný úrad upovedomil stavebníka a podnik alebo orgán poverený uskutočnením stavby, že stavbu možno uskutočniť, alebo len čo byly splnené podmienky, za ktorých sa predpokladá súhlas stavebného úradu (§ 18 ods. 2) a
2. na staveništi byly vytýčené stavebné čiary a úrovne.

(2) Stavebný úrad môže podľa okolností povoliť ešte pred rozhodnutím o stavbe, aby bolo začaté s výkopom základov a popřípade i s ďalšími stavebnými prácami.

(3) Stavebné čiary a úrovne vytýči na staveništi okresný národný výbor alebo osoba úradne oprávnená na zememeračské práce.

§ 20.

Podrobnejšie predpisy.

Ministerstvo techniky

1. vymedzí pojem pozemných stavieb, jednotlivých ich druhov podľa rozsahu (novostavby, prístavby a pod.), stavenišťa, začiatku a dokončenia stavby, ako aj udrzovacích prác,
2. bližšie upraví všeobecné podmienky pre riešenie stavieb prípustných mimo stavebného obvodu,
3. upraví navrhovanie a uskutočňovanie stavieb s hľadiska požiadaviek na ne kladených podľa tohto nariadenia, najmä potom určí,
  - a) aké konštrukcie a stavebniny možno použiť a za akých podmienok i ako má byť stavba vystrojená,
  - b) akým osobitným požiadavkám majú vyhovovať jednotlivé druhy stavieb podľa svojho účelu,
  - c) ako má byť organizované stavenišťe a práca na stavbe samej, a
  - d) typy stavieb často sa vyskytujúcich alebo hromadne stavaných, popřípade ich častí, konštrukcií, dielcov a prvkov; tieto typy môže vyhlásiť za smerné alebo záväzné,
4. bližšie vymedzí pojem účastníkov konania, podrobnejšie upraví postup konania, najmä aby účelne navázovalo na zaraďovanie stavieb do jednotného hospodárskeho plánu,
5. môže určiť niektoré úľavy od podmienok, za ktorých sa predpokladá súhlas stavebného úradu so stavbou, ako aj ktoré stavebné alebo udrzovacie práce možno uskutočňovať len po ohlásení stavebnému úradu, a môže zaviesť povinné užívanie tlačív,
6. určí spôsob uskutočnenia stavebných projektov a
7. bližšie upraví vytýčenie stavebnej čiary a úrovne.

Časť V.**Uskutočňovanie a začiatok užívania stavby. (K § 10 zákona.)****§ 21.****Povinnosti pri uskutočňovaní stavby a dozor.**

(1) Stavebník je povinný dať uskutočniť stavbu podnikom na to oprávneným. Táto povinnosť neplatí pre štát, pokiaľ vykonáva stavebné práce svojimi zamestnancami.

(2) Podnik alebo orgán štátnej správy poverený uskutočnením stavby oznámi bezodkladne stavebnému úradu, kedy bolo začaté so stavbou. Tento podnik alebo orgán je povinný viesť stavebný denník o priebehu stavby a predložiť orgánu stavebného úradu na požiadanie všetky doklady potrebné na uskutočňovanie stavby (najmä doklad o zaradení stavby do jednotného hospodárskeho plánu a stavebný projekt); tieto doklady musia byť na staveništi.

(3) Stavebný úrad dozerá na všetku stavebnú činnosť, najmä aby stavebné práce boli vykonávané riadne, odborne a hospodárne a aby pri uskutočňovaní stavby neboly ohrožované všeobecné záujmy, zvlášte bezpečnosť osôb.

§ 22.**Zmeny a závady pri stavbe.**

(1) Všetky zmeny proti potvrdenému stavebnému projektu, potreba ktorých alebo vhodnosť sa ukáže pri uskutočňovaní stavby, je podnik alebo orgán poverený uskutočňovaním stavby povinný bezodkladne oznámiť stavebnému úradu, ktorý môže zakázať ich uskutočnenie, pokiaľ by boly v rozpore s požiadavkami a záujmami, ktorým musí stavba vyhovovať. Podstatnejšie odchýlky od stavebného projektu možno vykonať len po predchádzajúcom prejednaní na stavebnom úrade.

(2) Ak sa vyskytnú pri uskutočňovaní stavby závady, ktoré by mohly ohroziť jej bezpečnosť, je podnik alebo orgán poverený uskutočňovaním stavby povinný oznámiť to bezodkladne stavebnému úradu, ktorý podľa potreby zakáže ďalšie uskutočňovanie stavby, nariadi zabezpečovacie opatrenie, na stavebníkov náklad vykoná skúšky a nariadi a prejedná zmenu stavebného projektu. V stavbe možno pokračovať len so súhlasom stavebného úradu.

(3) Ak zistí stavebný úrad, že sa stavba uskutočňuje alebo bola uskutočnená podstatne odchylné od potvrdeného stavebného projektu, alebo že sa uskutočňuje alebo bola uskutočnená stavba neprípustná, zakáže ihneď jej ďalšie uskutočňovanie, pokiaľ ešte nie je dokončená a po vypočutí stavebníka buď

- a) uloží stavebníkovi, aby predložil na prejednanie stavebný projekt alebo jeho zmenu a iné potrebné doklady, a podľa potreby nariadi zatiaľ zabezpečovacie opatrenie, alebo
- b) nariadi, aby stavba alebo jej časť bola odstránená, ak je umiestená nevhodne alebo ak nevyhovuje požiadavkám kladeným na stavbu podľa tohto nariadenia a ak nemožno ju hospodárne upraviť tak, aby vyhovovala.

(4) Stavebný úrad môže nariadiť zabezpečovacie opatrenie tiež, ak nemá byť v stavbe pokračované z iných dôvodov.

§ 23.**Užívacie povolenie.**

(1) Len čo bola stavba dokončená, oznámi to stavebník stavebnému úradu a požiada o zistenie, že stavbu možno užívať.

(2) Stavebný úrad vykoná na uvedenú žiadosť miestne vyšetrenie, na ktoré prizve stavebníka, podnik alebo orgán, ktorý vypracoval projekt, a podnik alebo orgán poverený uskutočnením stavby. Pri tomto vyšetrení zistí, či stavba bola uskutočnená podľa potvrdeného stavebného projektu, poprípade aké zmeny boli vykonané a či boli včas hlásené alebo prejednané, či stavba bola uskutočnená riadne a odborne alebo či a aké závady sa vyskytujú a ako majú byť odstránené a či stavba je už spôsobilá, aby mohla byť bez závad užívaná; môže aj nariadiť, aby na stavebníkov náklad boli vykonané potrebné skúšky (napr. konštrukcií).

(3) Podľa výsledku miestneho vyšetrenia vysloví stavebný úrad, či, odkedy a poprípade za akých podmienok možno stavbu užívať. Ak je pri miestnom vyšetrení zrejmé, že nie sú námietky proti užívaniu stavby ani potreba dôležitejších úprav, možno už pri tomto vyšetrení predbežne povoliť užívanie.

§ 24.

Podrobnejšie predpisy.

Ministerstvo techniky môže

- a) určiť, ako sa má viesť stavebný denník,
- b) upraviť uskutočňovanie jednoduchých drobných stavieb svojpomocou,
- c) určiť, čo treba považovať za podstatné odchýlky od potvrdeného stavebného projektu, a
- d) bližšie upraviť zabezpečovacie opatrenia, ako i preskúšanie dokončených stavieb a konanie pri ňom.

Časť VI.

Udržovanie a spôsob užívania stavieb. (K § 11 zákona.)

§ 25.

Udržovanie stavieb.

(1) Vlastník stavby je povinný ju udržiavať tak, aby bola stále v riadnom stave a v shode s potvrdeným stavebným projektom, poprípade s úpravami dodatočne nariadenými. Pritom musí dbať na predpisy upravujúce udržiavanie stavieb s hľadiska jednotného hospodárskeho plánu.

(2) Stavebný úrad dozerá na stavebný stav budov a iných pozemných stavieb a stará sa o to, aby pri príprave a vykonávaní jednotného hospodárskeho plánu bolo pamätané na nevyhnutné udržiavanie stavieb.

(3) Ak zistí stavebný úrad, že určitá stavba je v chybnom stave, môže podľa potreby nariadiť vykonanie skúšok na vlastníkov náklad a nariadiť mu, aby buď

- a) vykonal opatrenia, ktorými sa stavba uvedie opäť do riadneho stavu, alebo
- b) stavbu odstránil, ak ju nemožno hospodárne uviesť do vyhovujúceho stavu.

Ak nariadi stavebný úrad, aby stavba bola uvedená do riadneho stavu, uváži pritom, či by nebolo vhodné vykonať zároveň ďalšie úpravy potrebné z dôvodov všeobecného záujmu (§ 28).

§ 26.

Spôsob užívania stavby.

(1) Stavby, poprípade ich jednotlivé časti možno zásadne užívať len na účely, pre ktoré sú stavba alebo jej časti určené podľa stavebného projektu, alebo pokiaľ to nemožno zistiť z projektu, pre ktoré sú vystrojené a dajú sa použiť bez ujmy všeobecných záujmov. Podstatné zmeny v účele treba prejednať ako zmenu stavebného projektu.

(2) Ak zistí stavebný úrad, že sa stavba alebo jej časť užíva na iný účel, než na ktorý bola určená alebo vystrojená, buď zakáže také užívanie, alebo ak ho uzná zásadne za prípustné, určí vlastníčkovi lehotu, v ktorej má navrhnuť príslušnú zmenu stavebného projektu, a popřípade určí podmienky pre ňu. Ak nedodrží vlastník bezdôvodne lehotu mu určenú, zakáže stavebný úrad ďalšie užívanie stavby alebo jej časti nedovoleným spôsobom, alebo ak je to vo všeobecnom záujme, sám prejedná zmenu stavebného projektu na vlastníkov náklad. V jednoduchých prípadoch môže stavebný úrad po vypočutí vlastníka ihneď povoliť zmenu stavebného projektu.

§ 27.

Podrobnejšie predpisy.

Ministerstvo techniky môže bližšie upraviť nariaďovanie a vykonávanie udržiavacích prác, popřípade vydávanie rozkazov na odstránenie stavby, ako i spôsob užívania stavby alebo jej častí.

Časť VII.

Povinné úpravy stavieb. (K § 12 zákona.)

§ 28.

Obsah a podmienky úprav.

(1) Stavebný úrad môže nariadiť, aby vlastník vykonal vo svojej stavbe v primeranej lehote tieto úpravy potrebné z dôvodov všeobecného záujmu:

1. pripojil budovu na zariadenie vodovodné a kanalizačné a vykonal príslušné vnútorné inštalácie,
2. vystrojil byty alebo iné obytné miestnosti kúpeľňami a záchodmi, popřípade opatril záchody splakovacím zariadením,
3. vystrojil budovu potrebnými spoločnými zariadeniami, ktoré sa podľa príslušných predpisov nariaďujú pri novostavbách (práčovne, výťahy a pod.),
4. zriadil úkryty domové alebo verejné,
5. upravil kúreniská a dymovody tak, aby najmä využitie paliva bolo hospodárne a obmedzoval sa vývin dymu, alebo zaviedol určitý spôsob vykurovania,
6. odstránil zdravotné závady (napr. izoláciou proti vlhkosti),
7. zaviedol elektrinu (najmä pre osvetľovanie a pohon) a popřípade plyn alebo teplo, alebo upravil zastaralý domový rozvod podľa príslušných predpisov, pokiaľ je to potrebné z bezpečnostných dôvodov,
8. vykonal zabezpečovacie zariadenie proti požiaru a inej živej pohrome alebo nehode,
9. vykonal úpravy, ktorými sa zvýši počet bytových jednotiek alebo neobytné miestnosti premenia na obytné alebo neobytné miestnosti (napr. obchody, dielne, sklady, úkryty) sa spoja s obdobnými miestnosťami v susedných domoch na ich účelnejšie usporiadanie,
10. odstránil závady vo vzhľade budovy (napr. úprava holých štítov požiarneho múrov, vykonanie výškového prechodu alebo odstránenie nevhodných úprav fasády) alebo
11. upravil príslušenstvá budov na odstránenie závad zdravotných a vzhľadových.

(2) Stavebný úrad vypočúje pred vydaním rozkazu miestny národný výbor, pokiaľ tento národný výbor nie je sám stavebným úradom, ako i vlastníka stavby a prihliadne

1. na možnosti dané hospodárskym plánom a na program úloh pre výstavbu obce,
2. na naliehavosť všeobecného záujmu,

3. na hospodárnosť úpravy vzhľadom na stav budovy a na dobu jej predpokladaného trvania, ako i vzhľadom na potrebu stavebnín a pracovných síl a
4. na obstaranie úhrady nákladov.

(3) Ministerstvo techniky vydá smernice pre nariadovanie úprav a popřípade ustanoví všeobecne požiadavky na vystrojenie stavieb podľa významu obce a stavby.

§ 29.

Úhrada nákladov.

(1) Pokiaľ úprava nariadená podľa § 28 je na úžitok vlastníka stavby, popřípade ak bude možno zo zvýšeného výnosu stavby uhradiť príslušné náklady, uhradzuje ich sám stavebník.

(2) Ak ide o úpravu, z ktorej vlastník stavby nemá úžitok alebo len nepatrný v pomere k nákladu a ak nebude možno náklad uhradiť inak, prispeje štát vlastníkovi na jeho žiadosť až do 90 nákladu; o žiadosti rozhodne okresný národný výbor.

(3) Ministerstvo techniky upraví lehoty pre podávanie žiadostí o príspevok, určí potrebné doklady a vydá smernice pre poskytovanie príspevkov.

Časť VIII.

Stavebný úrad a účastníci konania. (K § 13 zákona.)

§ 30.

Stavebný úrad.

(1) Stavebná služba na miestnom národnom výbore sa považuje za riadne vybudovanú, ak zamestnáva alebo ak si zabezpečí inak národný výbor odborné sily (technické, právne a pod.), potrebné vzhľadom na význam obce a závažnosť otázok vyskytujúcich sa pri jej výstavbe.

(2) Ministerstvo techniky bližšie určí podmienky riadneho vystrojenia miestneho národného výboru odbornými silami.

§ 31.

Účastníci konania pri stavebnom úrade.

(1) Účastníkmi konania sú vedľa stavebníka vždy miestny národný výbor, ak nie je stavebným úradom, ako i štát, národné, komunálne a družstevné podniky, ľudové družstvá a iné osoby, práv ktorých by sa stavba mohla dotknúť (najmä pokiaľ ide o vzťah stavby k susednému pozemku).

(2) Účastníci môžu namietat, že stavba na ich ujmu odporuje požiadavkám kladeným na ňu príslušnými predpismi. Námietky vyplývajúce zo súkromných dojednaní alebo pomerov sa stavebný úrad pokúsi odstrániť dohodou; ak nedôjde k dohode, nebráni to rozhodnutiu podľa stavebných predpisov.

Časť IX.

Úpravy potrebné v záujme obrany vlasti. (K § 14 zákona.)

§ 32.

(1) Ak ide o stavebné alebo iné opatrenie, ktoré treba vykonať podľa požiadavky vojenskej správy na stavbe už zriadenej a ak nebude mať vlastník z neho úžitok, môže mu štát na jeho žiadosť prispieť na úhradu nákladov, pokiaľ mu vznikly vykonaním príslušného opatrenia, a to až do 90%

týchto nákladov. O žiadosti rozhodne okresný národný výbor. Príspevok sa poskytne v peniazoch; štátna správa však môže vykonať stavebné úpravy sama.

(2) Ministerstvo techniky upraví lehoty pre podávanie žiadostí o príspevok, určí potrebné doklady a vydá smernice pre poskytovanie príspevkov.

Časť X.

Asanácia. (K § 17 zákona.)

§ 33.

Asanácia krajiny.

(1) Rozsah a spôsob vykonania asanácie krajiny určí smerný, popřípade podrobný plán. Na základe týchto plánov zostaví krajský národný výbor za účasti osôb, záujmy ktorých budú dotknuté asanáciou, všeobecný náčrt postupu a odhad nákladov a predloží ho Ministerstvu techniky, aby ho po dohode s príslušnými ústrednými úradmi schválilo s hľadiska technickej vykonateľnosti a hospodárnosti. Po schválení zadováži krajský národný výbor asanačný projekt, za účasti osôb dotknutých asanáciou zostaví podrobný odhad nákladov na asanáciu, a pokiaľ tento náklad neuhradzuje štát, aj predbežný rozvrh príspevkov a navrhne zaradenie asanácie do jednotného hospodárskeho plánu.

(2) Po vykonaní asanácie krajiny zostaví krajský národný výbor konečný rozvrh príspevkov na úhradu nákladov od osôb, z činnosti ktorých závady vznikly alebo ktorým z úpravy vznikne úžitok.

§ 34.

Asanácia obcí.

(1) Rozsah a spôsob vykonania asanácie obcí určí podľa smerníc podrobného plánu presne zastavovací plán, ktorý zároveň aj určuje odhad nákladu na asanáciu a postup jej vykonania. Zaradenie asanácie do jednotného hospodárskeho plánu navrhne miestny, popřípade okresný národný výbor.

(2) Stavby a zariadenia dotknuté asanáciou odstráni, popřípade preloží ich vlastníak v lehote určenej stavebným úradom; ak tak neurobí, odstráni, popřípade preloží ich miestny národný výbor. Náklad spojený s odstránením stavieb uhradzuje vlastníak, pokiaľ mu zostane zachované vlastníctvo k pozemku alebo dostane náhradný pozemok, inak štát; o náhrade nákladov rozhodne miestny národný výbor po odstránení stavieb.

§ 35.

Drobná asanácia.

(1) Zmeny hraníc zastavaného pozemku voči nezastavanej časti susedného pozemku, ktoré sú potrebné na odstránenie alebo aspoň na zmiernenie závažných stavebných, zdravotných alebo hospodárskych závad, možno vykonať len so súhlasom stavebného úradu.

(2) Zmenami hraníc nesmú v užívaní susedného pozemku vzniknúť závady rovnako závažné alebo závažnejšie, než ktoré sa majú odstrániť. Ak platí pre obec zastavovací plán, musia byť zmeny v shode s ním.

(3) Ak nedôjde k dohode medzi vlastníakmi, môže okresný národný výbor povoliť vyvlastnenie na žiadosť vlastníka zastavaného pozemku.

§ 36.**Podrobnejšie predpisy.**

Ministerstvo techniky určí, aké podklady sú potrebné na vykonanie asanácie krajiny i obcí a ako sa zostaví všeobecný i podrobný odhad nákladov, ďalej určí smernice pre postup vykonávania asanácie, pre určenie príspevkovej povinnosti a konanie o nej, ako i za akých podmienok a ako možno vykonať asanáciu ojedinelej nevyhovujúcej stavby v čase, keď ešte pre obec neplatí zastavovací plán.

Časť XI.**Stavebný uzáver. (K § 18 zákona.)****§ 37.****Určenie a vyhlásenie stavebného uzáveru.**

(1) Krajský národný výbor určuje po vypočutí okresného a miestneho národného výboru a po prejednaní s inými verejnými orgánmi, záujmov ktorých sa stavebný uzáver dotýka, územia a druhy stavieb alebo druhy činností, pre ktoré má stavebný uzáver platiť, ako i čas jeho trvania; ak určuje stavebný uzáver v území dôležitom s hľadiska obrany vlasti, rozhoduje so súhlasom vojenskej správy.

(2) Územie, pre ktoré má platiť stavebný uzáver, treba presne opísať. Čas trvania stavebného uzáveru sa musí shodovať s časom, keď má nadobudnúť účinnosť územný alebo zastavovací plán, ak sa pripravuje vyhotovenie alebo zmena takého plánu; inak sa čas trvania stavebného uzáveru určí podľa účelu, ktorému má uzáver slúžiť.

(3) Krajský národný výbor upovedomí o určení stavebného uzáveru okresný a miestny národný výbor, ako i verejné orgány, záujmov ktorých sa stavebný uzáver dotýka; len týmto národným výborom a orgánom prislúcha právo podať námietky. Miestny národný výbor vyhlási rozhodnutie krajského národného výboru po 15 dní spôsobom v mieste obvyklým s poučením, že v tomto čase môžu záujemci podať na ňom pripomienky; podané pripomienky predloží so svojim vyjadrením krajskému národnému výboru. O námietkach rozhodne Ministerstvo techniky po dohode so Štátnym úradom plánovacím a zúčastneným ústredným úradom.

(4) Po právoplatnom rozhodnutí o stavebnom uzávère zakreslí okresný národný výbor hranice príslušného územia do popisnej mapy, do príručnej katastrálnej mapy a do kópie katastrálnej mapy alebo jej zmenšeniny, ktorú zašle krajskému národnému výboru.

(5) Právoplatné rozhodnutie o stavebnom uzávère vyhlási podľa potreby miestny národný výbor spôsobom v mieste obvyklým a krajský národný výbor v príslušnom úradnom liste; vo vyhláškach sa uvedú hranice územia, pre ktoré platí stavebný uzáver, ako i čas jeho platnosti a upozorní sa zároveň, že možno nazrieť do mapy, v ktorej sú vyznačené hranice príslušného územia.

§ 38.**Právne účinky stavebného uzáveru.**

(1) Stavebný uzáver nadobúda účinnosť dňom uvedeným v právoplatnom rozhodnutí a stráca ju uplynutím času, na ktorý bol ustanovený, alebo skôr, len čo bol vyhlásený potvrdený územný alebo zastavovací plán pre územie dotknuté stavebným uzávèrom.

(2) Na území dotknutom stavebným uzávèrom

a) nemožno zriaďovať nové stavby (s výnimkou stavieb vojenských a iných stavieb dôležitých s hľadiska obrany vlasti),

- b) pri doterajších stavbách možno stavebné úpravy vykonať len s predchádzajúcim súhlasom krajského národného výboru, ktorý preskúma ich prípustnosť s hľadiska účelu stavebného uzáveru,
- c) podstatné zmeny v úprave povrchu pôdy (násypy, výkopy, odkopy a pod.) alebo pod jej povrchom treba vopred ohlásiť krajskému národnému výboru a možno ich vykonať len s jeho súhlasom, alebo ak ich nezakáže do 30 dní po dni ohlásenia.

(3) Pokiaľ do jednotného hospodárskeho plánu boli zaradené nové stavby v území dotknutom stavebným uzáverom pred začiatkom účinnosti tohto uzáveru alebo pokiaľ už boli rozostavané, preskúša krajský národný výbor, či táto stavebná činnosť nezmarí účel stavebného uzáveru, a popri prípade navrhne zmenu v jednotnom hospodárskom pláne.

(4) Ak bol stavebný uzáver určený z dôvodov obrany vlasti, rozhoduje krajský národný výbor po dohode s vojenskou správou.

§ 39.

Bližšie vymedzenie účelu stavebného uzáveru.

(1) Územím s osobitnými pomerami sa rozumie najmä územie poddolované, územie určené na asanáciu krajiny, ochranné územie prameňov, prírodných liečivých zdrojov a na zachycovanie vody, okolie vodojemov, čistiarní alebo čerpacích staníc a vodných elektrární, územie dotknuté pripravovanými veľkými vodnými a inými stavbami, miesta určené pre zdravotnú starostlivosť (i klimatické miesta) a ich okolie v potrebnom rozsahu, prírodné rezervácie, oblasti ochrany pamiatok umelecko-historických a územie, kde sa zamýšľa sústrediť roztrúsené zastavanie do jedného alebo niekoľkých súvislých stavebných obvodov.

(2) Územím pre rekreáciu sa rozumejú najmä aj plochy určené pre zotavovaciu starostlivosť, ako i pre telesnú výchovu a ich okolie v potrebnom rozsahu.

(3) Stavebný uzáver možno určiť i pre jednotlivé pozemky nezastavané alebo so stavbami, ktoré nevyhovujú stavebne alebo tvoria komunikačné závary a pod.

Časť XII.

Vyvlastnenie. (K § 20 zákona.)

§ 40.

Prípustnosť vyvlastnenia.

(1) Nehnutelnosti a práva, ktoré sú potrebné na uskutočnenie jednotného hospodárskeho plánu alebo podrobného alebo zastavovacieho plánu, ako i na vykonanie asanácie, možno vyvlastniť, ak nedôjde k dohode; pri národnom majetku sa zadovážia nehnuteľnosti podľa potreby prevodom správy.

(2) Ak ide o nehnuteľnosti skonfiškované alebo získané podľa predpisov o pozemkových reformách a dosiaľ nepridelené, dá Fond národnej obnovy alebo Národný pozemkový fond, popri prípade národný výbor, pokiaľ by naň bola prenesená táto pôsobnosť, stavebníkovi súhlas na okamžitú úpravu pozemku (popri prípade i na zbúranie stavby) a na jeho zastavanie. Pridelenie pozemku do vlastníctva sa vykoná a primeraná úhrada sa určí podľa príslušných predpisov o prideľovaní a rozdeľovaní skonfiškovaného majetku.

(3) Vyvlastňovať možno len v súlade s jednotným hospodárskym plánom, a to podľa územných alebo zastavovacích plánov alebo upravovacích plánov podľa § 19 zákona.

(4) Ak ide o drobnú asanačnú úpravu (§ 17 ods. 4 zákona) alebo o pozemné stavby alebo verejné zariadenia prípustné mimo stavebného obvodu, ako i keď ide o inú stavbu než pozemnú, možno vyvlastniť, i keď niet územných alebo zastavovacích plánov alebo upravovacích plánov podľa § 19 zákona.

§ 41.

Zábezpeka a náhrada.

(1) Ak nemôže okresný národný výbor vo výmere o vyvlastnení rozhodnúť zároveň o náhrade, rozhodne v ňom s konečnou platnosťou o zábezpeke; o náhrade rozhodne osobitne. Zábezpeka sa použije na úhradu náhrady.

(2) Náhrada za vyvlastnenie a za zaniknuté práva tretích osôb sa určí zpravidla v dlhodobých ročných splátkach. Prvá splátka je sročná do jedného mesiaca po právoplatnosti rozhodnutia o náhrade. Zo splátok včas nezaplatených prislúchajú doterajšiemu vlastníkovi alebo oprávnenému zákonné úroky.

(3) Okresný národný výbor môže zo sociálnych dôvodov hodných osobitného zreteľa, najmä ak je doterajší vlastník alebo oprávnený drobným roľníkom, rozhodnúť, že sa mu náhrada poskytne v hotovosti do troch mesiacov od jej určenia.

(4) Ak nepreukáže doterajší vlastník alebo oprávnený, že osoby, ktorým prislúchajú práva z knižných zápisov, súhlasia, aby splátka alebo náhrada bola vyplatená priamo jemu, složí ju vyvlastiteľ na knižnom súde, ktorý ju rozvrhne v nesporovom konaní podľa exekučných predpisov. Preukaz podľa predchádzajúcej vety podá doterajší vlastník alebo oprávnený buď listinou, na ktorej je podpis oprávneného overený súdom alebo verejným notárom, alebo verejnou listinou.

(5) Na vyvlastiteľov návrh možno poskytnúť náhradu za vyvlastnenie aj vo vhodnom pozemku.

§ 42.

Vykonanie vyvlastňovacieho výmeru.

Len čo vyvlastňovací výmer nadobudol právoplatnosť a náhrada (prvá splátka) bola poskytnutá, poprípade náhrada (prvá splátka) alebo zábezpeka bola složená na knižnom súde, odovzdá okresný národný výbor vyvlastnený pozemok vyvlastiteľovi do držby výmerom, proti ktorému niet opravného prostriedku. Po odovzdaní pozemku vloží súd na vyvlastiteľovu žiadosť do verejnej knihy vlastnícke právo na vyvlastnenú nehnuteľnosť alebo vecné právo alebo prechod, obmedzenie alebo zrušenie takého práva.

§ 43.

Zrušenie vyvlastňovacieho výmeru.

(1) Ak nezačal vyvlastiteľ alebo jeho právny nástupca užívať vyvlastnené nehnuteľnosti na účel vyvlastnenia v lehote určenej vyvlastňovacím výmerom alebo predĺženej okresným národným výborom, zruší okresný národný výbor na žiadosť osoby, proti ktorej výmer smeroval, alebo jej právneho nástupcu vyvlastňovací výmer celkom alebo zčasti. Žiadosť treba podať do troch mesiacov po uplynutí uvedených lehôt.

(2) Ak bol vyvlastňovací výmer zrušený, má osoba, proti ktorej výmer smeroval, poprípade jej právny nástupca, nárok na náhradu škody, ktorá jej vznikla vykonaním vyvlastňovacieho konania (trov konania a vlastnej škody spôsobenej vyvlastnením), a vyvlastiteľ má nárok na vrátenie poskytnutej náhrady i s jej úžitkami. Ak nedôjde k dohode o týchto nárokoch, možno ich uplatniť sporom.

§ 44.**Vstup na vyvlastňované nehnuteľnosti.**

(1) Na účely, pre ktoré možno vyvlastňovať, môžu osoby, ktoré sa preukážu potvrdením krajského alebo okresného národného výboru, vstupovať na nehnuteľnosti určené národným výborom, vykonávať na nich potrebné merania a umiestňovať na nich meračské značky; potvrdenie národného výboru nenahradzuje povolenie na vstup, ktoré je potrebné podľa osobitných predpisov. Oprávnené osoby sú povinné zachovať mlčanlivosť o všetkých veciach, o ktorých sa dozvedeli pri svojej činnosti.

(2) Oprávnené osoby sú povinné dbať na to, aby škoda, pokiaľ sa jej pri ich činnosti nemožno vystríhať, bola čo najmenšia. Túto škodu uhradzuje ten, kto požiadal o vyvlastnenie. Ak nedôjde k dohode o náhrade škody, rozhodne o nej okresný národný výbor. Ak nie je niektorá strana spokojná s právoplatným rozhodnutím o náhrade, rozhodne na jej návrh, ktorý treba podať do 30 dní odo dňa doručenia právoplatného rozhodnutia, v nesorovom konaní súd, v obvode ktorého je nehnuteľnosť.

§ 45.**Konanie a predbežné užívanie nehnuteľnosti.**

(1) O žiadosti o vyvlastnenie sa vykoná ústne pojednávanie na mieste. Konanie sa poprípade spojí s konaním o preskúmaní stavby (§ 9 ods. 3 zákona).

(2) Podľa výsledku ústneho pojednávania pri vyvlastňovacom konaní môže okresný národný výbor na mieste rozhodnúť, či, kedy a ktoré prípravné práce smie žiadateľ vykonávať na vyvlastňovanom pozemku. O poskytnutí náhrady za predbežné užívanie nehnuteľností platia obdobne ustanovenia o náhrade za vyvlastnenie.

§ 46.**Podrobnejšie predpisy.**

Ministerstvo techniky bližšie upraví vyvlastňovacie konanie, poskytovanie a uvoľňovanie zábezpeky a predbežné užívanie nehnuteľností, ako i určí, na aký čas možno zriadiť právo stavby vyvlastnením.

Časť XIII.**Popisné mapy. (K § 22 zákona.)****§ 47.**

(1) Popisná mapa znázorňuje polohove i výškove, poprípade hĺbkové skutočný stav obce jednak na povrchu zeme, najmä stavby, komunikácie, iné verejné zariadenia a toky, jednak pod povrchom zeme, najmä všetky vedenia, podzemné priestory, komunikácie a iné zariadenia a poprípade hladinu spodných vôd. Krajský národný výbor s predchádzajúcim súhlasom vojenskej správy určí, kedy treba vyhotoviť oddelene popisnú mapu povrchovú a popisnú mapu podzemnú.

(2) Popisné mapy vyhotovuje a udržiava v shode so skutočným stavom okresný národný výbor.

(3) Plochy, stavby a zariadenia, ktoré sú v držbe alebo v užívaní vojenskej správy, ako i podniky a zariadenia dôležité pre obranu vlasti možno v popisných mapách vyznačiť len so súhlasom vojenskej správy a podľa jej pokynov.

(4) Dokiaľ nebude vyhotovená popisná mapa, nahradzuje ju mapa katastrálna.

§ 48.

(1) Ak je to potrebné na vyhotovenie, zmenu alebo doplnenie popisnej mapy, môžu osoby, ktoré sa preukážu potvrdením krajského alebo okresného národného výboru, vstupovať na príslušné nehnuteľnosti, vykonávať na nich potrebné merania a umiestňovať meračské značky. Ustanovenie o povolení na vstup na nehnuteľnosti a povinnosť mlčanlivosti pri vyvlastnení (§ 44) platí obdobne.

(2) Popisná mapa sa uloží na stavebnom úrade. Nahliadnuť do nej a robiť si z nej náčrty alebo výpisy môžu len verejné orgány; iným osobám, ktoré nevyhnutne potrebujú vedieť údaje popisnej mapy pre svoju stavebnú alebo inú činnosť, oznámi tieto údaje stavebný úrad. Odtlačky alebo snímky vydá a presné údaje o vzdialenostiach oznámi vždy okresný národný výbor.

§ 49.**Podrobnejšie predpisy.**

Ministerstvo techniky určí podrobnosti, najmä ako, v akom pomere a akom poradí sa budú popisné mapy zhotovovať, aký budú mať obsah, dokedy musia byť vyhotovené a v akej lehote musia byť v nich zakreslené vykonané zmeny, ako i smernice pre rozhodovanie o tom, kedy sa majú zhotovovať oddelene popisné mapy povrchové a popisné mapy podzemné a poprípade ako majú byť uložené a prístupné na nahliadnutie.

Časť XIV.**Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia.****§ 50.****Spoločné ustanovenia.**

(1) Ministerstvo techniky vydá podrobnejšie predpisy podľa tohto nariadenia po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi vyhláškou v príslušnom úradnom liste. Pritom môže Ministerstvo techniky ponechať v platnosti vyhlášky vydané podľa § 15 vládneho nariadenia č. 296/1948 Sb., o opatreniach v stavebníctve v päťročnom pláne, pokiaľ vyhovujú potrebám vyplývajúcim zo zákona a tohto nariadenia.

(2) Pokiaľ sa týmto nariadením určujú práva alebo ukladajú povinnosti vlastníkovi nehnuteľnosti, rozumie sa ním pri národnom majetku orgán, ktorý je poverený správou tohto majetku.

(3) Ustanovenia §§ 16 až 31 sa nevzťahujú na stavby na účely obrany vlasti, stavby vojenské a iné stavby dôležité s hľadiska obrany vlasti (napr. také stavby na účely národnej bezpečnosti), pokiaľ pri týchto stavbách bola prenesená právomoc stavebných úradov na vojenskú správu alebo iné orgány a odchylné upravené uskutočňovanie týchto stavieb, ako aj dozor na ne (§ 14 ods. 3 zákona).

§ 51.**Prechodné ustanovenia.**

Veci, o ktorých sa v čase začiatku účinnosti zákona ešte právoplatne nerozhodlo, sa prejednávajú už podľa zákona. Výsledok konania, ktoré už bolo vykonané podľa skorších predpisov, možno pritom použiť, pokiaľ to dovoľuje povaha veci.

§ 52.**Účinnosť zákona.**

Ustanovenia §§ 6 až 8, ako i ustanovenia §§ 15, 16, 19, 20 až 27, § 28 (s výnimkou odseku 1 č. 19) a § 29 zákona, pokiaľ sa týkajú zastavovacieho plánu, povinností národných výborov pri výstavbe obce a ochranných pásem, nadobúdajú účinnosť dňom 1. októbra 1950, ostatné ustanovenia zákona (pokiaľ už nenadobudly účinnosť skôr podľa vládneho nariadenia č. 51/1950 Sb.) dňom 1. januára 1951.

§ 53.**Účinnosť a vykonanie nariadenia.**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom, keď nadobúdajú účinnosť príslušné ustanovenia zákona; vykoná ho minister techniky po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

